

การศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความภาษาสเปน

และภาษาไทยในตัวบทเชิงอธิบายให้ข้อมูล

A Contrastive Analysis of Spanish and Thai Discourse Organizers in Explanatory-Expository Texts

Received 30 April, 2024

ไพรริน สิมมา¹

Revised 30 May, 2024

Prairin Simma

Accepted 3 June, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาการใช้ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความภาษาสเปนและภาษาไทยในตัวบทเชิงอธิบายให้ข้อมูลตามเกณฑ์ของ Martín Zorraquino and Portolés (1999) ซึ่งจำแนกดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความออกเป็น 3 กลุ่มย่อย อันได้แก่ ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ และดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การเบี่ยงประเด็น การศึกษาดังกล่าวนี้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ว่าในภาษาสเปนและภาษาไทยมีการใช้ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรในด้านของดัชนีปริจเฉทที่ใช้และความถี่ และ (2) เปรียบเทียบว่าดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความภาษาสเปนและภาษาไทยมีความหมายและหน้าที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยบทความเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จำนวน 50 บทความ แบ่งออกเป็นบทความภาษาสเปนจากนิตยสาร Muyinteresante จำนวน 25 บทความ และบทความภาษาไทยจากนิตยสารสาระวิทย์ ของ สวทช. จำนวน 25 บทความ ดัชนีปริจเฉท

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาสเปน ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อีเมล: prairin.s@rumail.ru.ac.th

Assistant Professor, Spanish Section, Department of Western Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University

email: prairin.s@rumail.ru.ac.th

จัดการโครงสร้างความรู้ที่ศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 27 ดัชนี แบ่งเป็นดัชนีปริจเฉทภาษาสเปนจำนวน 18 ดัชนี และดัชนีปริจเฉทภาษาไทยจำนวน 9 ดัชนี

คำสำคัญ: การศึกษาเปรียบเทียบ ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความรู้ ตัวบทเชิงอธิบายให้ข้อมูล

ABSTRACT

This research article is a study of the use of Spanish and Thai discourse organizers in explanatory-expository texts applying the criteria from Martín Zorraquino and Portolés (1999), which classifies discourse organizers into 3 subgroups, namely ordering markers, comment markers and digressive markers. The objectives of this study are (1) to analyze the differences or similarities in the use of discourse organizers in Spanish and in Thai in terms of the items used and their frequency, and (2) to compare meanings and functions of Spanish and Thai discourse organizers. The corpus used for this study consists of 50 popular science articles, of which 25 are from *Muyinteresante* magazine and another 25 from NSTDA's *Sarawit* magazine. In total, 27 discourse organizers are studied, 18 of them are Spanish and 9 are Thai.

Keywords: Contrastive analysis, Discourse organizers, Explanatory-expository texts

1. บทนำ

ปริจเฉท (discurso) ซึ่งจะเรียกว่า *ตัวบท* หรือ *ข้อความต่อเนื่อง* (texto) ก็ได้นั้น หมายถึง หน่วยภาษาที่เรียบเรียงต่อเนื่องกันซึ่งเกิดขึ้นในบริบทการสื่อสารจริง ดังที่ Martín Zorraquino and Portolés (1999, pp. 4075, 4083) และ Portolés (2010, pp. 283–284) ได้กล่าวไว้ มนุษย์เราจะสร้างปริจเฉทโดยคำนึงถึงสิ่งที่เราคาดว่าผู้ร่วมสนทนาจะรู้หรือไม่รู้เสมอ นั่นคือ ปริจเฉทจะประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ที่ให้คำตอบต่อคำถามซึ่งผู้ร่วมสนทนาอาจจะไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง “เรื่อง” หรือสิ่งที่ทำให้เกิดข้อคำถามนี้เรียกว่า “แก่นความ” (tópico) ในขณะที่ส่วนประกอบซึ่งตอบคำถาม โดยนัยของผู้ร่วมสนทนาเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เรียกว่า “เนื้อความ” (comentario) ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่าง (1) ต่อไปนี้ หน่วยถ้อย (enunciado)² “La búsqueda...se lleva realizando en dos escalas totalmente diferentes: la subatómica y la cosmológica” ในย่อหน้าแรก นำเสนอเรื่องหรือ “แก่นความ” (“วิธีการค้นหาแรงพื้นฐานลำดับที่ห้า 2 วิธีที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง”)

(1)	(...) La búsqueda de esa hipotética y elusiva quinta fuerza se lleva realizando en dos escalas totalmente diferentes: la subatómica y la cosmológica. En 2011 los físicos del Tevatron, el acelerador de partículas del Fermilab de Chicago, afirmaron haber encontrado pruebas de la existencia de una partícula totalmente desconocida y fuera del modelo estándar de la física de partículas: los bosones Z’ cuya existencia abriría la puerta a una nueva fuerza. (...) <u>Por su parte</u>, otros físicos buscan una nueva fuerza en escalas cosmológicas. [13]³	} แก่นความ } เนื้อความ
-----	--	--------------------------------------

² “หน่วยถ้อย” (enunciado) หมายถึง หน่วยภาษาที่มีใจความครบถ้วนสมบูรณ์ซึ่งผู้ส่งสารสื่อสารไปยังผู้รับสาร ในสถานการณ์การสื่อสารหนึ่ง อาจอยู่ในรูปประโยคหรือเป็นหน่วยภาษาที่เล็กกว่าประโยค อันได้แก่ คำ หรือ วลี ก็ได้

³ หมายเลขในวงเล็บสี่เหลี่ยมอ้างอิงถึงลำดับของบทความตามปรากฏในแหล่งข้อมูลภาษาสเปนและภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

ซึ่งจะมีการให้รายละเอียดในย่อหน้าที่ตามมา ย่อหน้าที่ 2 และ 3 เป็น “เนื้อความ” ที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแก่นความดังกล่าว นั่นคือ ย่อหน้าที่ 2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการค้นหาด้วยการทดลองเกี่ยวกับอนุภาคย่อยของอะตอมของนักฟิสิกส์แห่งเครื่องเร่งอนุภาค Tevatron ส่วนย่อหน้าที่ 3 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการค้นหาด้วยวิธีการทางดาราศาสตร์ของนักฟิสิกส์คนอื่น ๆ

ดัชนีปริจเฉท (marcador del discurso) หมายถึง หน่วยภาษาซึ่งทำหน้าที่ชี้้นำการตีความหรือการอนุมานสรุปที่เกิดขึ้นในการสื่อสาร เป็นหน่วยภาษาที่ไม่เปลี่ยนรูปหรือมีแนวโน้มอย่างชัดเจนที่จะไม่เปลี่ยนรูป โดยทั่วไปแล้วไม่ทำหน้าที่ใด ๆ ในระดับประโยค หน้าที่ชี้้นำการตีความของดัชนีปริจเฉทแบ่งได้เป็นหลายประเภท หน้าที่ประเภทหนึ่งได้แก่หน้าที่ชี้้นำการตีความการจัดการโครงสร้างของ “เนื้อความ” ในปริจเฉท Martín Zorraquino and Portolés (1999) เรียกดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่ดังกล่าวว่า Estructuradores หรือ “ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความ” และจำแนกประเภทออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ (1) Ordenadores หรือ “ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ” (เช่น ดัชนีปริจเฉท por su parte ในตัวอย่าง (1) ข้างต้น) (2) Comentadores หรือ “ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ” และ (3) Digresores หรือ “ดัชนีปริจเฉทที่บ่งชี้การเบี่ยงประเด็น”

นอกจากผลงานของ Martín Zorraquino and Portolés (1999) ซึ่งเป็นแหล่งอ้างอิงในการศึกษาดัชนีปริจเฉทภาษาสเปนโดยทั่วไปแล้ว ที่ผ่านมาก็มีผลงานที่ศึกษาดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความภาษาสเปนหลายผลงาน เช่น ผลงานของ Garcés Gómez (2008), Massouo Bale (2010) และ Domínguez García (2011, 2016) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผลงานที่ศึกษาดัชนีปริจเฉทกลุ่มนี้พร้อมกับดัชนีปริจเฉทกลุ่มอื่น ๆ ด้วย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับดัชนีปริจเฉทในภาษาอื่น เช่น ผลงานของ Silva Fernandes (2005) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาสเปนกับดัชนีปริจเฉทภาษาโปรตุเกสแบบบราซิล และผลงานของ Flores Requejo (2008) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาสเปนกับดัชนีปริจเฉทภาษาอิตาลี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความภาษาสเปนและภาษาไทยมาก่อน⁴ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา

⁴ สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาไทยกับดัชนีปริจเฉทภาษาอื่น ๆ นั้น พบผลงานของ กัลยาณี กฤตโตการกิต (2561) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาจีนกับภาษาไทยตามกรอบการศึกษาของ Schiffirin (1987)

ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างภาษาสเปนโดยเปรียบเทียบกับดัชนีปริจเฉทกลุ่มเดียวกันนี้ในภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ว่าในภาษาสเปนและภาษาไทยมีการใช้ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรในด้านของดัชนีปริจเฉทที่ใช้และความถี่ และ (2) เปรียบเทียบว่าดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างภาษาสเปนและภาษาไทยมีความหมายและหน้าที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2. แหล่งข้อมูลและวิธีดำเนินการวิจัย

ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่จัดการโครงสร้างความพบได้ในตัวบททุกประเภท แต่ในตัวบทเชิงอธิบายให้ข้อมูลซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจนและเป็นระเบียบโดยไม่มีเจตนาเพื่อเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ หรือพฤติกรรมของผู้รับข้อมูลนั้น บทบาทของดัชนีปริจเฉทกลุ่มนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก (Domínguez García 2010, p. 383) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ตัวบทเชิงอธิบายให้ข้อมูลเป็นแหล่งข้อมูล ตัวบทที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษาเป็นบทความเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สำหรับบุคคลทั่วไป โดยแบ่งออกเป็นบทความภาษาสเปนจำนวน 25 บทความจากนิตยสาร *Muyinteresante* และบทความภาษาไทยจำนวน 25 บทความจากนิตยสารสาระวิทย์ ของ สวทช. บทความภาษาสเปนจากนิตยสาร *Muyinteresante* เป็นบทความในหมวดวิทยาศาสตร์ซึ่งเผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 21 เมษายน 2566 ถึงวันที่ 12 กรกฎาคม 2566 บทความภาษาไทยจากนิตยสารสาระวิทย์เป็นบทความที่เผยแพร่ในหมวด “คอลัมน์ประจำ” และได้รับการเผยแพร่ตั้งแต่ปี 2564 จนถึงเดือนสิงหาคม 2566

ในบางกรณี ตัวอย่างที่พบในแหล่งข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแสดงหน้าที่ทั้งหมดของดัชนีปริจเฉทที่ศึกษา ในกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้ตัวอย่างจากแหล่งอื่นมาประกอบการอธิบาย ไม่ว่าจะเป็นจากคลังข้อมูลภาษา หรือจากแหล่งข้อมูลซึ่งมีการใช้ในผลงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

และผลงานของ Permpikul (1999) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทแสดงความขัดแย้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นต้น

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย เมื่อได้จัดทำแหล่งข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ระบุและนับจำนวนดัชนี
ปริเฉทจัดการโครงสร้างควมซึ่งพบในแหล่งข้อมูล แล้วจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบหน้าที่และความหมาย
ของดัชนีปริเฉทเหล่านั้น

3. ผลการวิจัย

ดังที่ได้กล่าวแล้ว ดัชนีปริเฉทจัดการโครงสร้างควมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม นั่นคือ ดัชนีปริเฉท
บ่งชี้การจัดลำดับ ดัชนีปริเฉทบ่งชี้เนื้อควม และดัชนีปริเฉทบ่งชี้การเบี่ยงประเด็น ดังจะสังเกตได้
ในตารางต่อไปนี้ ในแหล่งข้อมูลมีการใช้ดัชนีปริเฉทจัดการโครงสร้างควมภาษาสเปนจำนวน 18 ดัชนี
รวมเป็น 48 ครั้ง และมีการใช้ดัชนีปริเฉทจัดการโครงสร้างควมภาษาไทยจำนวน 9 ดัชนี รวมเป็น
184 ครั้ง ในกรณีของภาษาสเปน พบว่ามีการใช้ดัชนีปริเฉทบ่งชี้การจัดลำดับมากที่สุด (14 ดัชนี / 36
ครั้ง) ตามมาด้วยดัชนีปริเฉทบ่งชี้เนื้อควม (3 ดัชนี / 11 ครั้ง) และดัชนีปริเฉทบ่งชี้การเบี่ยงประเด็น
(1 ครั้ง) ในกรณีของภาษาไทย ดัชนีปริเฉทบ่งชี้เนื้อควมพบใช้มากที่สุด (2 ดัชนี / 116 ครั้ง) ตามมา
ด้วยดัชนีปริเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ (7 ดัชนี / 68 ครั้ง) สำหรับดัชนีปริเฉทบ่งชี้การเบี่ยงประเด็นนั้น
ไม่พบใช้แต่อย่างใด

ตารางที่ 1 ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างข้อมูลที่พบในแหล่งข้อมูล

1. ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ			
ดัชนีปริจเฉทภาษาสเปน	จำนวนครั้ง	ดัชนีปริจเฉทภาษาไทย	จำนวนครั้ง
1) a su vez	7	1) ส่วน	35
2) por otro lado	6	2) จากนั้น	12
3) por un lado	5	3) ต่อมา	8
4) en primer lugar	3	4) แล้ว	7
5) por último	3	5) ในขณะที่	2
6) antes que nada	2	6) ในขณะเดียวกัน	2
7) por su parte	2	7) หลังจากนั้น	2
8) primero	2		
9) por otra parte	1		
10) al mismo tiempo	1		
11) luego	1		
12) en segundo lugar	1		
13) finalmente	1		
14) para finalizar	1		
รวม	36	รวม	68
2. ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ			
ดัชนีปริจเฉทภาษาสเปน	จำนวนครั้ง	ดัชนีปริจเฉทภาษาไทย	จำนวนครั้ง
1) en este/ese sentido	6	1) ซึ่ง	108
2) pues bien	4	2) ทั้งนี้	8
3) así las cosas	1		
รวม	11	รวม	116

ตารางที่ 1 (ต่อ) **ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างข้อมูลที่พบในแหล่งข้อมูล**

3. ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การเรียงประเด็น			
ดัชนีปริจเฉทภาษาสเปน	จำนวนครั้ง	ดัชนีปริจเฉทภาษาไทย	จำนวนครั้ง
1) por cierto	1	-	0
รวม	1	รวม	0
รวมทั้งหมด	48	รวมทั้งหมด	184

3.1 ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ

ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ ได้แก่ ดัชนีปริจเฉทซึ่งแสดงการแบ่งเนื้อความออกเป็น ส่วน ๆ โดยอาจบ่งชี้ลำดับแรก ลำดับดับต่อเนื่อง หรือลำดับสุดท้าย ดังจะสังเกตได้ในตารางที่ 1 ข้างต้น ในแหล่งข้อมูลภาษาสเปนมีการใช้ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับที่หลากหลายกว่าแหล่งข้อมูลภาษาไทย แต่แหล่งข้อมูลภาษาไทยมีความถี่ในการใช้ดัชนีปริจเฉทกลุ่มนี้มากกว่า อันเป็นผลมาจากการใช้ดัชนีปริจเฉท *ส่วน* เป็นจำนวนมากนั่นเอง

ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับภาษาสเปนซึ่งพบในแหล่งข้อมูลอาจแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็น (1) ดัชนีปริจเฉทแสดงลำดับต่อเนื่องซึ่งใช้เดี่ยว ๆ ได้แก่ por su parte และ a su vez (2) ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรกและบอกลำดับต่อเนื่องซึ่งใช้เป็นคู่สัมพันธ์ (par correlativo) ได้แก่ por un lado, por otro lado และ por otra parte และ (3) ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับที่เหลื่อซึ่งอาจปรากฏเดี่ยว ๆ หรือใช้ร่วมกับดัชนีปริจเฉทอื่น ๆ เป็นชุดสัมพันธ์ (serie correlativa) **ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับภาษาไทย**ที่พบในแหล่งข้อมูลล้วนแล้วแต่เป็นดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่อง นอกจากนี้ ดัชนีปริจเฉททั้งหมด ยกเว้น *ส่วน* ยังเป็นดัชนีปริจเฉทที่แสดงความหมายเกี่ยวกับเวลาโดยทั้งสิ้น แตกต่างจากดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับภาษาสเปนซึ่งมีทั้งที่แสดงความหมายเกี่ยวกับเวลา (เช่น luego, al mismo tiempo, finalmente) สถานที่ (เช่น en primer lugar, por un lado, por su parte, por otra parte) และความหมายอื่น ๆ (เช่น primero, para finalizar)

■ ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้ลำดับต่อเนื่อง por su parte, a su vez และ ส่วน

ดัชนีปริจเฉท **por su parte** แสดงการแบ่งเนื้อความออกเป็นส่วน ๆ โดยใช้กำกับเนื้อความย่อยที่อยู่ตามหลังเนื้อความย่อยอื่นซึ่งว่าด้วยแก่นความเดียวกัน ดัชนีปริจเฉทดัชนีนี้จะใช้กับส่วนประกอบของปริจเฉท (miembro del discurso)⁵ ที่มีประธานเป็นคนละตัวกันเท่านั้น ด้วยเหตุดังกล่าว นอกจากจะบ่งชี้ลำดับต่อเนื่องแล้ว por su parte จึงแสดงการเปรียบเทียบด้วย ดังปรากฏในตัวอย่าง (1) ข้างต้น por su parte ใช้เพื่อแบ่งเนื้อความเกี่ยวกับ “วิธีการค้นหาแรงลำดับที่ห้า” ออกเป็นเนื้อความย่อย 2 เนื้อความ โดยที่เนื้อความย่อยทั้งสองมีความหมายเปรียบเทียบกัน เนื่องจากเนื้อความย่อยแรกให้ข้อมูลว่านักฟิสิกส์แห่งเครื่องเร่งอนุภาค Tevatron มีวิธีการค้นหาอย่างไร ส่วนเนื้อความย่อยลำดับที่สองนั้นให้ข้อมูลว่านักฟิสิกส์คนอื่น ๆ มีวิธีการค้นหาอย่างไร สำหรับ Santos Río (2003, p. 494) por su parte ทำหน้าที่เป็น tematizador หรือ topicalizador และมีความหมายเทียบเคียงได้กับ en cuanto a él/(ella/ellos/ellas) หน้าที่เป็น tematizador/topicalizador นี้หมายถึงหน้าที่บ่งชี้ส่วนซึ่งทำหน้าที่เป็น “แก่นความระดับประโยค” (tópico oracional) อันหมายถึงส่วนของประโยคซึ่งแสดงกรอบหรือขอบเขตของสิ่งที่จะกล่าว (Gutiérrez Ordóñez, 2000, p. 40) ยกตัวอย่างเช่น

(2) <u>Referente al clima</u> , León es una ciudad dura.	(3) <u>Y Fraga</u> , ¿qué piensa?
(4) <u>Los libros</u> , no sabemos ya dónde ponerlos	(5) <u>En cuanto a mí</u> , podéis hacer lo que os dé la gana.

ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่าง (2) ถึง (5) ข้างต้น ส่วนของประโยคซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นความในระดับประโยคมักปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคและปรากฏแยกจากส่วนประกอบอื่น ๆ อาจมี

⁵ คำศัพท์ “ส่วนประกอบของปริจเฉท” (miembro del discurso) ใช้เพื่ออ้างถึงส่วนประกอบใด ๆ ของปริจเฉท ซึ่งอาจจะเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งภายในหน่วยย่อย เป็นหน่วยย่อย หรือเป็นกลุ่มหน่วยย่อยก็ได้

“ตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค” (เช่น en cuanto a, referente a) กำกับหรือไม่ได้ และอาจอ้างถึงส่วนประกอบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภาคประธานหรือภาคแสดงของประโยคหรือไม่ก็ได้เช่นกัน

สำหรับ «en cuanto a + สรรพนามบุรุษที่ 3» จะพบว่าแท้จริงแล้วหน่วยสร้างนี้เป็น “แก่นความระดับประโยค” โดยมี en cuanto a ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ ดังนั้น เมื่อ por su parte มีค่าเท่ากับ «en cuanto a + สรรพนามบุรุษที่ 3» ดัชนีปริจเฉทดัชนีนี้จึงไม่ใช่ตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค หากแต่เป็นแก่นความระดับประโยคซึ่งอยู่ในกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ (gramaticalización)⁶ และมีความหมายอ้างถึงประธานของประโยคเสมอ การระบุการทำหน้าที่เป็นแก่นความในระดับประโยคมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉท por su parte กับดัชนีปริจเฉท ส่วน ซึ่งทำหน้าที่คล้ายคลึงกัน ดังจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่อง a su vez ในบางกรณีมีค่าเท่ากับ por su parte เช่น

(6)	(...): como todos recordaremos de nuestros tiempos de escuela, el átomo está compuesto por un núcleo -que posee carga positiva- y una nube de electrones -con carga negativa- orbitando alrededor. Y el núcleo, a su vez , se compone de otras dos partículas más pequeñas, los protones, que (...), y los neutrones, que (...). [9]
-----	---

ในตัวอย่าง (6) นี้ หน่วยย่อยที่มาก่อนและหน่วยย่อยที่มี a su vez กำกับเป็นเนื้อความย่อยซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับแก่นความ “โครงสร้าง(ของอะตอมและนิวเคลียส)” หน่วยย่อยทั้งสองมีความหมายเปรียบเทียบกันเนื่องจากมีประธานของประโยคเป็นคนละตัวกัน อย่างไรก็ตาม por su parte และ a su vez ไม่ได้แสดงความหมายเดียวกันเสมอไป เนื่องด้วย a su vez อาจใช้กับส่วนประกอบของปริจเฉทที่มีประธานเป็นตัวเดียวกันได้ ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่าง (7) ต่อไปนี้

⁶ ดัชนีปริจเฉท por su parte (และ a su vez) ยังไม่ได้กลายเป็นคำไวยากรณ์อย่างสมบูรณ์ นั่นทำให้คำบอกความเป็นเจ้าของเปลี่ยนรูปจาก su เป็น mi/tu/nuestra/vuestra ได้ ขึ้นอยู่กับว่าประธานของประโยคเป็นบุรุษใด อย่างไรก็ตามในแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า พบเฉพาะรูป su ซึ่งเป็นรูปที่อ้างถึงบุรุษที่ 3 เท่านั้น

(7)	Un equipo de investigadores de la Universidad de Roehampton (Reino Unido) ha revelado que la temperatura máxima crítica para el ser humano se sitúa entre los 40 y los 50 grados Celsius. (...). <u>A su vez</u>, el equipo ha estudiado cómo afecta la temperatura máxima crítica a la función cardíaca y cómo difieren los efectos entre personas con características diferentes (...) física. [21]
-----	--

ในตัวอย่าง (7) นี้ หน่วยย่อยที่มาก่อนหน้าและหน่วยย่อยที่มี a su vez กำกับไม่ได้มีความสัมพันธ์แบบเปรียบเทียบกัน เนื่องจากต่างให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ทีมวิจัยจากมหาวิทยาลัย Roehampton ทำ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการเปรียบเทียบไม่ใช่ความหมายพื้นฐานประจำตัวของ a su vez ดัชนีปริจเฉทดัชนีนี้เพียงแต่ทำหน้าที่บ่งชี้ส่วนที่เป็นเนื้อความย่อยลำดับต่อเนื่องเท่านั้น ในกรณีเช่นนี้ a su vez มีความหมายใกล้เคียงกับดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่องจำพวก por otro lado (“ในอีกด้านหนึ่ง”) และ asimismo (“ในลักษณะเดียวกัน”) เป็นต้น

ดัชนีปริจเฉท *ส่วน* เป็นดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับที่พบใช้มากที่สุดภาษาไทย มีความหมายใกล้เคียงกับดัชนีปริจเฉท por su parte เนื่องด้วยทำหน้าที่แบ่งเนื้อหาออกเป็น ส่วน ๆ (พระยาอุปกิตศิลปสาร 2522, หน้า 106–107, วิยะดา ตานี, 2544) รวมทั้งแสดงความหมายเปรียบเทียบด้วย (Chanawangsa, 1986, อ้างถึงในเทพี จรัสจรวงเกียรติ, 2543 หน้า 10) ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่างต่อไปนี้

(8)	จากหลักฐานของพันธุกรรมข้าวโพด (...) เราบ่งชี้ได้อย่างค่อนข้างมั่นใจว่าถิ่นกำเนิดของมันอยู่ในพื้นที่แถบอเมริกากลาง (...) พวกเขาใช้ข้าวโพดทำแป้งเพื่อทำอาหารต่าง ๆ หรือใช้ทำขนมปัง โดยชาวมาายาจะบดและเติมน้ำลงไป แล้วหมกใต้ซี่โครงของกองไฟที่ยังคุกรุ่น ซึ่งบางครั้งอาจมีการเติมเลือดปศุสัตว์ลงไป ในสูตรในงานเทศกาล <u>ส่วน</u> เผ่าอโรควัวส์จะใช้วิธีตำข้าวโพดให้เป็นแป้ง แล้วผสมน้ำลงไป (...) [8]
-----	--

ข้อแตกต่างระหว่าง por su parte กับ *ส่วน* ก็คือ por su parte เป็นแก่นความระดับประโยค ซึ่งอ้างถึงประธานของประโยคเสมอ ในขณะที่ *ส่วน* เป็น “ตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค” ซึ่งจะใช้กับ

หน่วยภาษาที่อ้างถึงส่วนประกอบใดของประโยคก็ได้⁷ จากการใช้ทั้งหมด 35 ครั้งพบว่า *ส่วน* ใช้กับหน่วยภาษาซึ่งอ้างถึงประธานของประโยคจำนวน 24 ครั้ง ในอีก 11ครั้งที่เหลือ ส่วนที่ยกมาเป็นแก่นความระดับประโยค (แสดงในตัวอย่างโดยใช้ตัวเอียง) ไม่ได้อ้างถึงประธานของประโยค หากแต่อ้างถึงส่วนเดิมเต็มบอกสถานที่ (ตัวอย่าง (9)) ส่วนเดิมเต็มบอกเวลา (ตัวอย่าง (10)) กรรมของประโยค (ตัวอย่าง (11)) และหน่วยภาษาซึ่งไม่ได้อ้างถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของภาคประธานหรือภาคแสดงของประโยคแต่อย่างใด (ตัวอย่าง (12))

(9)	มดหนามกระตังขนทองใช้เป็นยาจีนมาอย่างยาวนานนับพันปี (...)นอกจากนี้ยังมีการบริโภคโดยกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทในมณฑลยูนนาน ในอาหารมื้อพิเศษสำหรับรับรองแขกหรือ <u>ส่วนในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง (Guangxi Zhuang)</u> ทางภาคใต้ของจีนที่ติดกับประเทศเวียดนามซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวจ้วง จะใส่ในเมนูอาหารในฤดูร้อนที่ประกอบด้วยมะระขี้นกหรือมะระจีน (...) [18]
(10)	(...) ข้อมูลที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า (1) เอลนิโญทำให้แนวโน้มฝนภาคใต้ในเดือนธันวาคมและมกราคม (...) น้อยลง (2) แนวโน้มฝนในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายนลดลงทั่วทั้งประเทศ (3) แต่สำหรับเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม (...) แนวโน้มเรื่องฝนกลับไม่ชัดเจน (...) (4) <u>ส่วนเดือนกันยายนและตุลาคมหรือปลายฤดูฝนนั้น</u> ประเทศไทยได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากพายุหมุนเขตร้อน (...) ที่ก่อตัวในมหาสมุทรแปซิฟิก (...) [25]
(11)	เมื่อพูดถึงข้อมูลในร่างกายของเรา ทุกคนอาจจะนึกถึงข้อมูลทางพันธุกรรมในดีเอ็นเอ (DNA) หรือรหัสพันธุกรรมที่เข้ารหัสด้วยคู่เบส A, T, C และ G โดยส่วนหนึ่งของลำดับเบสดีเอ็นเอที่ถอดรหัสออกมาเพื่อสร้างโปรตีนที่ทำหน้าที่ใด ๆ ได้เรียกว่า ยีน (gene) หรือ(...) <u>ส่วนลำดับเบสดีเอ็นเอทั้งหมด</u> เราเรียกว่า จีโนม (genome) หรือ (...) [20]

⁷ ดังที่ได้กล่าวแล้ว แก่นความระดับประโยคจะปรากฏแยกออกจากส่วนอื่น ๆ ของประโยค ในการอ่านออกเสียง จะมีการเว้นวรรคหลังแก่นความระดับประโยค ในการเขียน ผู้วิจัยพบว่าแก่นความระดับประโยคในภาษาไทยไม่ได้ปรากฏแยกออกจากส่วนอื่น ๆ ของประโยคเสมอไป จากการใช้ทั้งหมด 35 ครั้ง แก่นความระดับประโยคซึ่งมี *ส่วน* กำกับเขียนแยกจากส่วนอื่น ๆ ของประโยคจำนวน 10 ครั้ง ในตัวอย่างจำนวนหนึ่งการเขียนแยกดังกล่าวน่าจะเกิดจากการที่แก่นความนั้นลงท้ายด้วยตัวเลข ไม่ยมก และวงเล็บ ซึ่งบังคับให้ต้องมีการเว้นช่องไฟ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่าแก่นความมักจะเขียนแยกจากส่วนอื่น ๆ ของประโยคเมื่อเป็นวลีที่ค่อนข้างยาวหรือเป็นแก่นความซึ่งอยู่ในรูปประโยค เช่น ในตัวอย่าง (9) (10) และ (12)

(12)	สำหรับการคาดการณ์สภาวะเอลนีโญครั้งนี้ (...) พบว่า แนวโน้มเอลนีโญครั้งนี้โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่างปานกลางถึงรุนแรง (...) <u>ส่วนถามว่าเอลนีโญครั้งนี้จะอยู่นานเท่าไร ?</u> ผลการวิเคราะห์จาก IRI บอกว่า ณ ตอนนี้ (...) [25]
------	--

■ **ดัชนีปริจเฉท por un lado, por otro lado และ por otra parte**

ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรกและดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่องซึ่งอาจใช้ร่วมกันเป็นคู่สัมผัสได้ ได้แก่ดัชนีปริจเฉทจำพวก por una lado...por otro lado, por una parte...por otra parte, de una parte...de otra parte และ de un lado...de otro lado ดัชนีปริจเฉทในกลุ่มนี้ซึ่งพบใช้ในแหล่งข้อมูลได้แก่ por un lado ซึ่งบอกลำดับแรก และ por otro lado และ por otra parte ซึ่งบอกลำดับต่อเนื่อง ดัชนีปริจเฉทเหล่านี้ใช้ร่วมกันเพื่อนำเสนอเนื้อหาความซึ่งมีการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่างต่อไปนี้

(13)	Ninguna de las dos hipótesis tiene fundamento científico. <u>Por un lado</u>, el ojo de una mosca, compuesto por múltiples subunidades llamadas ommatidios, ya descompone la luz en sus componentes, de modo que no hay motivo para que tal fenómeno despiste a la mosca. Y <u>por otro lado</u>, las moscas no suelen asustarse por la imagen de animales mucho más grandes que ellas. [12]
------	---

ในตัวอย่าง (13) นี้ ในย่อหน้าที่ปรากฏมาก่อน (ไม่ได้แสดงในตัวอย่าง) มีการกล่าวถึงข้อสมมุติฐาน 2 ข้อซึ่งอธิบายว่าทำไมการชวนฝูงน้ำถึงช่วยไล่แมลงวันได้ (นั่นคือ 1. ฝูงน้ำจะช่วยกระจายแสงทำให้แมลงวันมองเห็นไม่ชัด และ 2. แมลงวันจะเห็นรูปสะท้อนของตนเองในฝูงน้ำและตกใจกลัวจนหนีไป) ในย่อหน้าต่อมา มีการกล่าวว่าสมมุติฐานทั้ง 2 ข้อนั้นไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และได้มีการให้เหตุผลประกอบ 2 ข้อ เหตุผลข้อแรกมีดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรก por un lado กำกับ

เหตุผลข้อที่ 2 มีดัชนีปริจเฉทแสดงการเสริมความ (adición)⁸ y และดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่อง por otro lado กำกับ การใช้ดัชนีปริจเฉท por un lado...y por otro lado ทำให้ตีความได้ง่ายมากยิ่งขึ้นว่ามีการแบ่งเนื้อความหรือเหตุผลออกเป็น 2 ส่วน

ดัชนีปริจเฉทในกลุ่มนี้ไม่ต้องใช้ร่วมกันเป็นคู่เสมอไป⁹ จากตัวอย่างทั้งหมดในแหล่งข้อมูล พบกรณีการใช้ร่วมกันเพียง 1 ครั้ง ในกรณีที่มีการละดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรกไว้ พบว่าไม่มีการใช้กลยุทธ์อื่นใดในการบ่งชี้เนื้อความย่อยลำดับแรก (ดูตัวอย่าง (16)) ในกรณีที่มีการใช้ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรกเท่านั้น พบว่ามีการใช้กลวิธีอื่นเพื่อแสดงลำดับต่อเนื่องของเนื้อความย่อย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ดัชนีปริจเฉทแสดงการเสริมความ (y และ además) หรือหน่วยสร้างบุพบท (construcción preposicional) เช่น

(14)	(...) Esto hace que averiguar la forma de la galaxia sea complejo, pero no imposible. <u>Por un lado</u> podemos intentar obtener la posición exacta de la mayor cantidad de objetos, midiendo la distancia (...). <u>Además</u> , podemos observar galaxias lejanas, caracterizar los patrones presentes (...). [17]
(15)	Dentro de la pedomorfosis —que es el caso que nos ocupa—, hay dos fenómenos distintos, que dependen de que se acelere o se retrase el desarrollo. <u>Por un lado</u> , se encuentra la progénesis, adelantamiento del desarrollo sexual sin variación en el desarrollo somático. (...). <u>En el otro sentido</u> está la neotenia, que se caracteriza por un retraso en el desarrollo somático (...). [14]

⁸ ดัชนีปริจเฉทแสดงการเสริมความมีความคล้ายคลึงกับดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่อง เนื่องจากต่างใช้กำกับเนื้อความย่อยที่อยู่ตามหลังเนื้อความย่อยอื่น อย่างไรก็ตาม ดัชนีปริจเฉทแสดงการเสริมความไม่ได้บ่งชี้การเกิดขึ้นก่อน-หลังหรือลำดับของการแสดงข้อมูล (tiempo interno o discursivo) เหมือนกับดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่อง

⁹ ดังที่ Garcés Gómez (2008, pp. 56-57) ได้กล่าวไว้ เมื่อใช้โดยไม่มีดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรก ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่องจำพวก por otro lado และ por tra parte อาจใช้กำกับเนื้อความซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับแก่นความใหม่ รวมถึงเนื้อความซึ่งเป็นการแย้งประเด็นได้ด้วย อย่างไรก็ตาม ในแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ไม่พบการใช้ในลักษณะดังกล่าว

เนื้อความย่อซึ่งมีดัชนีปริจเฉทจำพวก por un lado และ por otro lado เชื่อมโยงอยู่อาจมีความหมายขัดแย้งหรือเปรียบต่างกันได้ เช่น ในตัวอย่าง (15) ซึ่งว่าด้วยปรากฏการณ์ 2 ปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันในการวิวัฒนาการที่เรียกว่า “เพโดมอร์โฟซิส” อย่างไรก็ตาม ความหมายเปรียบเทียบนี้เป็นเพียงความหมายเชิงบริบท เนื่องจากเป็นความหมายที่ไม่ได้ปรากฏเสมอไป (Domínguez García, 2016, pp. 32–33)

ถึงแม้ดัชนีปริจเฉทกลุ่มนี้มักจะใช้เพื่อนำเสนอเนื้อความที่แบ่งออกเป็น 2 เนื้อความย่อ แต่ก็เป็นไปได้เช่นกันว่าเนื้อความย่อที่มีการใช้ดัชนีปริจเฉทเหล่านี้จัดลำดับนั้นจะมีมากกว่า 2 เนื้อความย่อ (Garcés Gómez, 2008, p. 38) ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่างต่อไปนี้

(16)	Por lo que un avión mantendrá su vuelo si sus mandos permanecen en armonía: los elevadores están situados en la parte trasera del avión y provocan cambios en la sustentación con pequeñas fluctuaciones de movimiento; los alerones controlan el eje longitudinal y mantienen la actividad de rodadura del avión; y <u>por otra parte</u> , el timón da dirección a la máquina y está situado en su parte trasera. [22]
------	--

ในตัวอย่าง (16) มีการให้รายละเอียดเกี่ยวกับส่วนประกอบ 3 ส่วนซึ่งทำหน้าที่ควบคุมทิศทางการบินของเครื่องบิน อันได้แก่ หางเสือขึ้น-ลง (elevador) ปีกแก้อียง (alerón) และหางเสือเลี้ยว (timón) ส่วนประกอบลำดับที่ 1 และ 2 ไม่มีการใช้ดัชนีปริจเฉทกำกับแต่อย่างใด ในขณะที่ส่วนประกอบลำดับที่ 3 มีการใช้ดัชนีปริจเฉท y และ por otra parte กำกับ

ในแหล่งข้อมูลภาษาไทยไม่พบการใช้ดัชนีปริจเฉทซึ่งเทียบเคียงได้กับดัชนีปริจเฉทภาษาสเปนเหล่านี้ นั่นอาจเป็นเพราะดัชนีปริจเฉทประเภทนี้ไม่เป็นที่นิยมใช้มากนักในภาษาไทย

■ ดัชนีปริจเฉทที่อาจปรากฏเดี่ยว ๆ หรือปรากฏเป็นชุดสัมพันธ์

ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับภาษาสเปนที่อาจปรากฏเดี่ยว ๆ หรืออาจปรากฏร่วมกันกับดัชนีปริจเฉทอื่น ๆ เป็นชุดสัมพันธ์เพื่อบ่งชี้การจัดลำดับ ได้แก่

ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับแรก	en primer lugar, primero, antes que nada
ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่อง	en segundo lugar, luego, al mismo tiempo
ดัชนีปริจเฉทบอกลำดับสุดท้าย	por último, finalmente, para finalizar

กรณีของการใช้ดัชนีปริจเฉทร่วมกันเป็นชุดเพื่อแสดงการจัดลำดับมีดังนี้

- en primer lugar...y en segundo lugar	1 ครั้ง	- en primer lugar...además...finalmente	1 ครั้ง
- primero...luego	1 ครั้ง	- al mismo tiempo...por último	1 ครั้ง
- también...por último	1 ครั้ง		

เป็นที่สังเกตว่านอกจากจะใช้ร่วมกับดัชนีปริจเฉทแสดงลำดับด้วยกันแล้ว ยังมีการใช้ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับร่วมกันกับดัชนีปริจเฉทแสดงการเสริมความด้วย อันได้แก่ ดัชนีปริจเฉท y, también และ además

กรณีที่ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับปรากฏเดี่ยว ๆ มีดังนี้

antes que nada (2 ครั้ง), en primer lugar (1 ครั้ง), primero (1 ครั้ง), por último (1 ครั้ง), para finalizar (1 ครั้ง)
--

สำหรับภาษาไทย ดังที่ได้กล่าวแล้ว พบเฉพาะดัชนีปริจเฉทบอกลำดับต่อเนื่องเท่านั้น ได้แก่ ดัชนีปริจเฉทจากนั้น หลังจากนั้น ต่อมา แล้ว ในขณะที่ และ ในขณะเดียวกัน ดัชนีปริจเฉทเหล่านี้พบใช้เดี่ยว ๆ โดยทั้งสิ้น ยกเว้นในกรณีของ จากนั้น ซึ่งพบว่ามีการใช้ซ้ำ ๆ กันหลายครั้งในย่อหน้าเดียวกัน

การจัดลำดับการนำเสนอเนื้อความย่ออาจเป็นการจัดลำดับตามความสำคัญหรือเป็นการจัดลำดับจากความหมายทั่วไปไปหาความหมายเฉพาะเจาะจงหรือจากความหมายเฉพาะเจาะจงไปหาความหมายทั่วไป (Garcés Gómez, 2008, pp. 54-55) ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่าง (17) และ (18) ต่อไปนี้

(17)	El Grupo de Trabajo Orca Atlántica (...) ha desarrollado un protocolo de actuación si se produce el encuentro. En primer lugar, si es posible, bajar velocidad de los motores, bajar velas, apagar el piloto automático y dejar el timón a vía. (...) Además, recomiendan llamar al 112 o contactar con el oficial de la zona. Se puede mantener encendida la radio y los elementos GPS, pero el sónar mejor apagado. (...). Hay que soltar la rueda del timón, y apartarse de cualquier objeto que pueda caer o girar bruscamente en caso de colisión. Finalmente, si es posible, (...). [11]
(18)	(...) Hay animales que viven mucho más abajo, pero estos cetáceos de récord tienen dos particularidades que los hacen especiales. En primer lugar: son animales que necesitan el aire para respirar, (...). Y en segundo lugar: son animales con pulmones, que, en esencia, son sacos con aire. (...).[15]

ในตัวอย่าง (17) มีการใช้ en primer lugar...además...finalmente ในการนำเสนอหลักปฏิบัติเมื่อวาฬเพชฌฆาตเข้าโจมตีเรือ หลักปฏิบัติดังกล่าวมีการนำเสนอตามลำดับความสำคัญ นั่นคือเป็นการจัดลำดับโดยเริ่มด้วยสิ่งที่ควรปฏิบัติเป็นอันดับแรก ในตัวอย่าง (18) มีการใช้ชุดดัชนีปริจเฉท en primer lugar...y en segundo lugar เพื่อจัดลำดับลักษณะพิเศษของสัตว์จำพวกวาฬ (cetáceos) ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ การจัดลำดับดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าเป็นการจัดลำดับเพื่อความย่อจาก ความหมายทั่วไปไปความหมายเฉพาะ

การจัดลำดับเพื่อความย่อหรือการจัดลำดับการกล่าวถ้อยคำโดยใช้ดัชนีปริจเฉทเหล่านี้อาจ สอดคล้องกับการเกิดขึ้นก่อน-หลังของเหตุการณ์จริงก็ได้ เช่น ในตัวอย่างต่อไปนี้ที่มีการใช้ primero และ luego ร่วมกัน

(19)	(...) El equipo analizó el peso de 1.084.954 edificios construidos en una ciudad, incluidos más de 6.000 rascacielos, 247 de los cuales tienen más de 45 metros de altura. Primero, estimaron el peso acumulado de los edificios de Nueva York en 764.000.000.000 kilogramos. Luego, dividieron la ciudad en una cuadrícula de 100 x 100 (...) [6]
------	--

ในตัวอย่าง (19) นี้ primero และ luego ทำหน้าที่ในระดับประโยคเป็นส่วนเติมเต็มบอกเวลาด้วย สำหรับ Garcés Gómez (2008, p. 50) คำวิเศษณ์บอกเวลาไม่ได้ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทเมื่อใช้เพื่อแสดงลำดับเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม Domínguez García (2016, p. 13) พิจารณาว่าคำวิเศษณ์บอกเวลาทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทด้วย เนื่องจากความหมายบอกลำดับต่อเนื่องทางเวลาของคำวิเศษณ์ได้กลายเป็นกลวิธีซึ่งแสดงความเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยย่อย ทั้งนี้ Domínguez García ได้อ้างถึงแนวคิดของ Halliday and Hasan (1976) และระบุว่าคำวิเศษณ์บอกเวลาจะทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทที่ต่อเมื่อใช้ในตำแหน่งต้นหน่วยย่อยเท่านั้น

ดัชนีปริจเฉท luego มีความหมายบ่งชี้การเกิดขึ้นภายหลัง ใช้เพื่อแสดงการจัดลำดับเหตุการณ์ดังปรากฏในตัวอย่าง (19) ข้างต้น นอกจากนี้ luego ยังใช้เพื่อแสดงการจัดลำดับขั้นตอนและการจัดลำดับการกล่าวด้วยคำด้วย เช่น ในตัวอย่าง (20) และตัวอย่าง (21) ต่อไปนี้ ซึ่งนำมาจากคลังข้อมูลภาษาสเปนปัจจุบัน (Corpus de Referencia del Español Actual หรือ CREA) และคลังข้อมูลของ Domínguez García (2016) ตามลำดับ

(20)	Pelar las peras, cortar en cuatro partes sin quitarles el centro (...). Poner en una cacerolita el agua cubriendo las peras. (...). Luego echar unas gotas de esencia de vainilla a gusto. Servir frías. [K. Pirolo, & M. E. Pirolo, <i>El libro de las dietas. Cocina para recuperar la salud</i> , 1990, CREA]
(21)	Si hoy en todas partes hay tanta corrupción y violencia, ¿cómo serán los hombres del mañana, sin un conocimiento de ética y con las conciencias deformadas por la televisión (...)? Hasta puede que se lleguen a producir hombres clónicos, quién sabe. ¿Hasta dónde vamos? Luego no se quejen de que haya más corrupción y violencia. (<i>El País</i> , 14-4-97)

ในตัวอย่าง (21) หน่วยย่อยที่ปรากฏตามหลัง luego ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์อื่น หากแต่เป็นสิ่งที่ผู้พูดกล่าวตามหลังสิ่งที่กล่าวในหน่วยย่อยก่อนหน้า นอกจากนี้ ความหมายของ luego ยังบ่งชี้ด้วยว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นรากฐานของการกล่าวหน่วยย่อยที่มี luego กำกับ

ดัชนีปริจเฉท **หลังจากนั้น ต่อมา จากนั้น และ แล้ว** ก็มีความหมายบ่งชี้การเกิดขึ้นภายหลัง เช่นกัน ทั้งนี้ ในแหล่งข้อมูล พบว่า **หลังจากนั้น** และ **ต่อมา** ใช้บ่งชี้การจัดลำดับเหตุการณ์ (ตัวอย่าง (22) และ (23)) **จากนั้น** ใช้แสดงลำดับขั้นตอน (ตัวอย่าง (24)) ส่วน **แล้ว** ใช้บ่งชี้การจัดลำดับการกล่าวถ้อยคำ (ตัวอย่าง (25))¹⁰

(22)	(...) เขาผู้นี้ได้รับการยอมรับให้เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งของจีนในยุคกลาง (...) เขาเรียนรู้วิชาการจากปู่ของเขา กั๋ว ย่ง (...) จนรอบรู้เจนจบทั้งคัมภีร์คลาสสิกทั้งห้าไปจนถึงดาราศาสตร์ คณิตศาสตร์ และความรู้ด้านวิศวกรรมชลศาสตร์ ช่วงวัยรุ่นเขาได้รับพิมพ์เขียวของนาฬิกาพลังน้ำจากปู่ และเข้าใจหลักการทำงานของมันจนปรับปรุงขึ้นมาในแบบของตนเอง เขาเรียกมันว่า นาฬิกาน้ำดอกบัว หลังจากนั้น ตอนอายุ 20 ปี เขาได้กลายเป็นวิศวกรชลศาสตร์คนสำคัญ [15]
(23)	(...) ในปี พ.ศ. 2511 มีข้อมูลที่พูดถึงการทำ CPR บนอวกาศ (...) แต่ก็ยังไม่มีกรณีอธิบายวิธีการที่ชัดเจน ต่อมา ในปี พ.ศ. 2535 NASA ทดสอบอุปกรณ์สำหรับการกดหน้าอกในตำแหน่งที่แตกต่างกัน [16]
(24)	ส่วนถ่านกัมมันต์ (activated carbon) จะได้จากกระบวนการผลิตโดยใช้ไพโรไลซิสแบบเร็ว ใช้อุณหภูมิ 900–1100 องศาเซลเซียส จากนั้น จึงทำการกระตุ้นพื้นผิวด้วยวิธีทางเคมี (...) [9]
(25)	อย่างไรก็ตามที่ผ่านมายังเป็นการทดลองกับหนูเท่านั้น แล้ว กับคนละ มีใครทำวิจัยบ้างแล้วหรือยัง? [11]

ดังปรากฏในผลงานของ Simma (2013, pp. 253–257) **แล้ว** แสดงการเกิดขึ้นตามหลัง พร้อมทั้งบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นรากฐานในการกล่าวหน่วยถ้อยถัดไปด้วย เช่น ในตัวอย่าง (25) ข้างต้น ความหมายของ **แล้ว** ทำให้ตีความได้ว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นรากฐานให้ผู้พูดตั้งคำถามว่า “กับคนละ มีใครทำวิจัยบ้างแล้วหรือยัง” ในแหล่งข้อมูล พบว่ากรณีที่ **แล้ว** ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทนั้นเป็นการใช้ **แล้ว** เพื่อขึ้นต้นการถามคำถามอันจะนำไปสู่การให้รายละเอียดเกี่ยวกับแก่นความใหม่โดยทั้งสิ้น¹¹

¹⁰ หน่วยภาษาที่เป็นคำสันธาน เช่น **แล้ว** และ **ในขณะที่** จะได้รับการพิจารณาว่าเป็นดัชนีปริจเฉทเมื่อใช้ขึ้นต้นหน่วยถ้อยเท่านั้น

¹¹ นอกจากจะใช้ขึ้นต้นการถามคำถามแล้ว ดัชนีปริจเฉท **แล้ว** ยังใช้ขึ้นต้นคำสั่งหรือคำขอร้องได้ด้วย เช่น

หน้าที่ของดัชนีปริจเฉทซึ่งมีความหมายบ่งชี้การเกิดขึ้นภายหลังสรุปได้ดังนี้

หน้าที่	ดัชนีปริจเฉทภาษาสเปน	ดัชนีปริจเฉทภาษาไทย
บ่งชี้การจัดลำดับเหตุการณ์	luego	หลังจากนั้น / ต่อมา
บ่งชี้การจัดลำดับขั้นตอน		จากนั้น
บ่งชี้การจัดลำดับการกล่าวถ้อยคำ		แล้ว

ทั้งนี้ ดัชนีปริจเฉท *ต่อมา* ก็น่าจะใช้เพื่อบ่งชี้การจัดลำดับการกล่าวถ้อยคำได้ด้วย อย่างไรก็ตาม *ต่อมา* แสดงความหมายแตกต่างจาก *แล้ว* และ *luego* เนื่องจาก *แล้ว* และ *luego* จะแสดงความหมายบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นรากฐานของสิ่งที่จะกล่าวต่อไป¹² แต่ดัชนีปริจเฉท *ต่อมา* ไม่ได้แสดงความหมายดังกล่าว

ดัชนีปริจเฉท **al mismo tiempo** เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงลำดับต่อเนื่องซึ่งมีความหมายแสดงการเกิดขึ้นพร้อมกัน ใช้เพื่อบ่งชี้การจัดลำดับเหตุการณ์หรือการจัดลำดับข้อมูลที่มีความสำคัญเท่ากัน (ตัวอย่าง (26)) และน่าจะเทียบเคียงได้กับดัชนีปริจเฉท *ในขณะเดียวกัน* ในภาษาไทย

(26)	Pero para que un avión pueda volar, también necesita una fuente de empuje para vencer la resistencia del aire y seguir avanzando. (...). Al mismo tiempo, el peso ejerce una fuerza que tira del avión hacia la Tierra. (...) Por último, el arrastre es la resistencia que el avión encuentra al moverse a través del aire y que debe ir venciendo para que pueda mantener una velocidad constante. [22]
------	--

(...) โทรศัพท์ไปสอบถาม จองที่นั่งได้ที่ ๒๑๕๐๘๐๘ ต่อ ๗๒๖๒ **แล้ว**อย่าลืมลงชื่อเครื่องดื่มพื้นเมืองของเขาเป็นหลักฐานให้ชาวไทย ใส่น้ำตาลทรายและมะนาว (ณัฏฐ์ สวัสดิวัตน์, *ณัฏฐ์ชี้ทางอร่อย*, 2554, TNC)

¹² นอกจากจะเทียบเคียงได้กับ *luego* แล้ว ดัชนีปริจเฉท *แล้ว* ยังเทียบเคียงได้กับดัชนีปริจเฉท *y* ด้วย ดัชนีปริจเฉท *y* นี้แสดงทั้งความหมายเสริมความและความหมายการเกิดขึ้นต่อเนื่องกันตามลำดับเวลา อันเป็นความหมายที่ทำให้ใช้ *y* เพื่อเล่าเหตุการณ์และเพื่อแสดงการจัดลำดับการกล่าวถ้อยคำได้ อย่างไรก็ตาม ในแหล่งข้อมูล ไม่พบการใช้ *y* ในลักษณะดังกล่าว

ดัชนีปริจเฉทภาษาไทยอีกดัชนีหนึ่งซึ่งแสดงความหมายการเกิดขึ้นพร้อมกันได้แก่ **ในขณะที่** ดัชนีปริจเฉทดัชนีนี้ นอกจากจะแสดงการเกิดขึ้นพร้อมกันแล้ว ยังแสดงการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่กล่าวมาก่อนกับสิ่งที่กล่าวด้วย ดังนั้น จึงน่าจะเทียบเคียงได้กับดัชนีปริจเฉท *mientras* และ *mientras tanto* ซึ่งไม่พบใช้ในแหล่งข้อมูล อย่างไรก็ตาม ในแหล่งข้อมูล พบเฉพาะกรณีที่ **ในขณะที่** ดูเหมือนจะแสดงความหมายทางเวลาเท่านั้น ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่าง (27) ต่อไปนี้¹³

(27)	เพราะถ้าไวรัสกระจายเข้าไปสู่ผู้คนที่เป็กลุ่มเสี่ยงได้เมื่อไร (...) การติดเชื้อแบบมโหฬารอาจเกิดขึ้นได้ในระยะเวลาอันสั้น อาจเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับที่กำลังเกิดกับสิงคโปร์ (...) แม้ว่าในช่วงต้นปี สิงคโปร์จะสามารถคุมปริมาณผู้ติดเชื้อได้อย่างดีเยี่ยมอยู่ในหลักสิบล้านคน ในขณะที่หลายประเทศ เริ่มรายงานการติดเชื้อแบบระลอก 2 กันบ้างแล้ว (...) [2]
------	---

ดัชนีปริจเฉท **antes que nada** ซึ่งแสดงลำดับแรก และ **para finalizar** ซึ่งแสดงลำดับสุดท้าย เป็นดัชนีปริจเฉทที่ใช้เพื่อบอกลำดับการกล่าวถ้อยคำเท่านั้น จะใช้แสดงลำดับเหตุการณ์ไม่ได้ ทั้งนี้ ดัชนีปริจเฉท *antes que nada* แสดงความหมายว่าสิ่งที่กล่าวเป็นอันดับแรกนั้นมีความสำคัญที่สุด (ตัวอย่าง (28)) ในขณะที่ดัชนีปริจเฉท **para finalizar** แสดงการกล่าวถ้อยคำลำดับสุดท้าย โดยไม่ได้แสดงความหมายบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวนั้นมีความสำคัญที่สุดหรือไม่ (Garcés Gómez, 2008, p. 49) (ตัวอย่าง (29))

(28)	¿Qué lleva a las orcas a atacar embarcaciones? Antes que nada, hay que dejar claro que los ataques de orcas silvestres a humanos son anecdóticos (...) [11]
------	--

¹³ การใช้ **ในขณะที่** กับส่วนประกอบของปริจเฉทซึ่งมีความหมายขัดแย้งกันสังเกตได้ในตัวอย่างต่อไปนี้ซึ่งปรากฏในแหล่งข้อมูลของเทพี จรัสจรัสเกียรติ (2543)

(...) ในที่สุดเขาก็คิดว่า ชีวิตกระป๋อง กาแฟกระป๋อง ร้านชำกระป๋อง อาหารแช่แข็ง และคำพูดสูตรสำเร็จที่พนักงานของสถาบันการค้าเหล่านั้นใช้เป็นปกติธรรมดาของชีวิต ซึ่งควรยอมรับไว้ เพราะไม่มีทางเลือกอื่น ในขณะที่ผมเชื่อว่าทางเลือกยังมี เพียงแต่ไม่มีโอกาสที่จะเสนอตัว (...) [วัฒนธรรมความจน? หน้า 31-37]
--

(29)	Para finalizar , recordamos una frase que le dedicó Juan Ramón Jiménez: “ <i>no conozco cabeza tan nuestra como la suya, fuerte, delicada, sensitiva, brusca, pensativa</i> ”. La verdad es que (...). [18]
------	--

3.1 ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ

ตามแนวความคิดของ Martín Zorraquino and Portolés (1999, p. 4083) ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ ทำหน้าที่บ่งชี้ว่าหน่วยย่อยที่ตามมานั้นเป็นเนื้อความซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับแก่นความใหม่ อันจะช่วยแยกเนื้อความนั้นออกจากสิ่งที่กล่าวมาก่อน ทั้งนี้ อาจเข้าใจได้ว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นการปูพื้นไปสู่สิ่งที่กล่าวตามมา ดังจะสังเกตได้จากการใช้ดัชนีปริจเฉท *pues bien* ในตัวอย่างต่อไปนี้

(30)	Por otro lado, en 2011 investigadores del Institute of Neuroscience de la Universidad de Newcastle (Gran Bretaña) simularon el ataque de un tejón a una colmena de abejas, con el fin de hacerlas 'enfadar'. Además, los investigadores vertieron hexanol, cuyo aroma a césped recién cortado resulta tener un sabor desagradable para las abejas. Pues bien , las que fueron 'atacadas' por el tejón posteriormente reaccionaron con mayor intensidad al hexanol y (...). [7]
------	---

ในตัวอย่าง (30) นี้ กลุ่มหน่วยย่อยซึ่งปรากฏหน้าดัชนีปริจเฉท *pues bien* เป็นเนื้อความซึ่งตอบคำถามว่านักวิจัยแห่ง Institute of Neuroscience ทำการทดลองกับผึ้งอย่างไร ในขณะที่หน่วยย่อยซึ่งมี *pues bien* ขึ้นต้นนั้นเป็นเนื้อความที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลของการทดลอง เนื้อความเกี่ยวกับผลการทดลองนี้จะไม่อาจเข้าใจได้อย่างเหมาะสมหากไม่มีการกล่าวถึงวิธีการทดลองมาก่อน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าหน่วยย่อยที่ปรากฏมาก่อนซึ่งว่าด้วยวิธีการทดลองนั้นเป็นภูมิหลังหรือเป็นการปูพื้นไปสู่การกล่าวถึงผลการทดลอง

Domínguez García (2011, p. 41, 2016, p. 71) ซึ่งศึกษาดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความภาษาสเปนตามแนวคิดของ Halliday and Hasan (1976, p. 264) ได้อธิบายว่าดัชนีปริจเฉทกลุ่มนี้ทำหน้าที่จัดการการกล่าวด้วยคำของผู้พูดโดยแสดงความหมายบ่งชี้ว่า “เมื่อถึงจุด X ของปริจเฉทต้องมีการกล่าว Y” ในการตีความของผู้วิจัย อาจกล่าวให้เข้าใจได้ง่าย ๆ ได้ว่าดัชนีปริจเฉทกลุ่มนี้ใช้เพื่อแสดงการ

กล่าวถ้อยคำหรือเนื้อความใหม่ซึ่งมีความสืบเนื่องกับสิ่งที่กล่าวมาก่อนหรือต้องอาศัยสิ่งที่กล่าวมาก่อนในการทำ ความเข้าใจ

ดัชนีปริจเฉท **pues bien** เป็นดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความภาษาสเปนที่พบใช้มากที่สุด ในแหล่งข้อมูล ดังที่ Martín Zorraquino and Portolés (1999, p. 4084) ได้แสดงไว้ pues bien มีความหมายแสดงการยอมรับสิ่งที่กล่าวมาก่อน เช่น ในตัวอย่าง (30) ข้างต้น ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการใช้ดัชนีปริจเฉท pues bien มีค่าเท่ากับ “เมื่อได้ยอมรับข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทดลองแล้ว จะได้กล่าว [ถึงผลการทดลอง]”

ดัชนีปริจเฉท **así las cosas** เป็นดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความใหม่ซึ่งแสดง ความหมายว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นสมมุติฐานที่เมื่อมีการยอมรับแล้วจะนำไปสู่การ แสดงเนื้อความใหม่ (Domínguez García, 2016, p. 77) เช่น

(31)	“Se ha descubierto que el albedo de las nubes resultante de fuertes tormentas en el hemisferio sur es un factor de compensación muy preciso para la gran superficie terrestre en el hemisferio norte, preservando así la simetría”, dicen los expertos. (...) Así las cosas, lo que ocurre es que, de hecho, los dos hemisferios de la Tierra están recibiendo los rayos del sol por igual alrededor del tiempo del equinoccio. (...) [24]
------	--

ในตัวอย่าง (31) ซึ่งคัดมาจากบทความซึ่งว่าด้วยทำไมเมื่อมองมาจากอวกาศขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้จึงมีแสงส่องสว่างเท่ากันนั้น การใช้ así las cosas นำไปสู่การตีความว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อน (“การสะท้อนแสงของก้อนเมฆพายุฝนกำลังแรงในขั้วโลกใต้เป็นปัจจัยชดเชยซึ่งทำให้ขั้วโลกใต้และขั้วโลกเหนือมีความสมมาตรกัน”) เป็นสมมุติฐานซึ่งเมื่อได้มีการยอมรับแล้วจะนำไปสู่การให้ข้อมูลใหม่ (“ขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ได้รับแสงอาทิตย์เท่ากันในช่วงที่ดวงอาทิตย์อยู่ในตำแหน่งตั้งฉากกับเส้นศูนย์สูตรของโลก”)

ดัชนีปริจเฉท **en este/ese sentido** เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งยังไม่กลายเป็นคำไวยากรณ์อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น คำระบุเฉพาะจึงเปลี่ยนรูปได้ ทั้งนี้ ในแหล่งข้อมูลพบรูป en este sentido จำนวน 5 ครั้ง และรูป en ese sentido จำนวน 1 ครั้ง สำหรับความหมาย ดัชนีปริจเฉทดัชนีนี้ นำไปสู่การตีความว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นกรอบในการตีความหรือการทำความเข้าใจสิ่งที่จะกล่าวตามมา เช่น

(32)	A su vez, el equipo ha estudiado cómo afecta la temperatura máxima crítica a la función cardíaca y cómo difieren los efectos entre personas con características diferentes como la edad o la forma física. En este sentido , encontraron algunas diferencias considerables en las respuestas del corazón al calor entre distintos grupos de personas. (...). [21]
------	--

ดัชนีปริจเฉท en este/ese sentido ยังอาจแสดงความหมายเชิงบริบทแบบบอกผลหรือผลสรุปด้วย (Fuentes Rodríguez, 2009, p. 129) เช่น ในตัวอย่าง (33) ต่อไปนี้ ดีความได้ว่าการที่วาทพหุพหุพิจารณาว่าเรือเป็นปัจจัยซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการสูญเสียเหยื่อของพวกมันเป็นสาเหตุทำให้วาทพหุพหุเห็นว่าเรือเป็นนักล่าคู่แข่งและพวกมันต้องปกป้องดินแดนของตนเองจากผู้บุกรุก

(33)	Otra hipótesis sugiere que pueden haber identificado la presencia de embarcaciones como factor asociado a la pérdida de presas a causa de la pesca. En este sentido , las orcas verían en las embarcaciones a un depredador con el que competir por las mismas presas, y actuarían defendiendo su propio territorio contra los intrusos. [11]
------	--

ดัชนีปริจเฉททั้งนี้เนื้อความภาษาไทยที่พบในแหล่งข้อมูล ได้แก่ ดัชนีปริจเฉท **ซึ่ง** และ **ทั้งนี้** ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554) **ทั้งนี้** มีความหมายเท่ากับ “ตามที่กล่าวนี้” คำนิยามดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า **ทั้งนี้** มีความหมายบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวตามมามีความเกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่กล่าวมาก่อนและต้องอาศัยสิ่งที่กล่าวมาก่อนในการทำความเข้าใจ ดังจะสังเกตได้ในตัวอย่างต่อไปนี้

(34)	การทำ CPR เปรียบเสมือนวิธีการหนึ่งที่เข้าไปช่วยพุงหรือกระตุ้นให้ระบบไหลเวียนเลือดที่หยุดทำงานไปกลับมาทำงานอีกครั้ง หนึ่งในวิธีการสำคัญของการทำ CPR คือ “การกดหน้าอก” คือการใช้แรงกดจากมือของผู้ช่วยเหลือจนกดไปยังตำแหน่งหัวใจของผู้ป่วย ทั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการไหลเวียนเลือดอีกครั้ง (...) [16]
------	--

ในบางกรณีอาจเข้าใจได้ว่าหน่วยถ้อยที่มี **ทั้งนี้** กำกับเป็นการเปี่ยงประเด็นจากแก่นความหลัก เช่น

(35)	ความเป็นพิษของสารกัมมันตรังสีขึ้นกับปริมาณที่มนุษย์และสัตว์ทดลองต่าง ๆ ได้รับ คำถามคือ ระดับการปนเปื้อนของซีเซียม-137 ต้องน้อยขนาดไหนจึงจะถือว่ายอมรับได้ ซึ่งสำหรับมนุษย์แล้ว คณะกรรมการกำกับดูแลนิวเคลียร์แห่งสหรัฐอเมริกา (...) ได้ตั้งข้อกำหนดไว้ว่าจะยอมให้มีซีเซียม-137 ปะปนในอากาศในที่ทำงานได้ไม่เกิน 4×10^{-8} ไมโครคูรีต่อมิลลิลิตร (mCi/ml) สำหรับไอโซโทปซีเซียม-134 (...) ทั้งนี้ หน่วยคูรี (Curie, Ci) เป็นหน่วยวัดกัมมันตภาพ (activity) ของสารกัมมันตรังสี โดย 1 คูรี จะเป็น การสลายตัวของสารกัมมันตรังสีทั้งหมด 3.7×10^{10} นิวเคลียสต่อวินาที (...) [23]
------	---

ในตัวอย่าง (35) นี้ จะเห็นว่าย่อหน้าที่ปรากฏมาก่อนให้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปนเปื้อนของซีเซียมซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ ส่วนหน่วยถ้อยซึ่งมี **ทั้งนี้** กำกับเป็นการอธิบายว่าหน่วยคูรีซึ่งมีการกล่าวถึงมาก่อนหน้าคืออะไร ดังนั้น จึงพิจารณาได้ว่าหน่วยถ้อยซึ่งมี **ทั้งนี้** กำกับไม่ได้มีความเกี่ยวเนื่องกับแก่นความที่มีการให้รายละเอียดมาก่อนโดยตรง อย่างไรก็ตาม ความหมายเพียงประเด็นนี้ไม่ใช่ความหมายประจำตัวของ **ทั้งนี้** แต่เป็นเพียงความหมายเชิงบริบทเท่านั้น เนื่องด้วยเป็นความหมายที่ไม่ได้ปรากฏในทุกกรณี

ดัชนีปริจเฉท **ซึ่ง** มีการใช้เป็นจำนวนมากในแหล่งข้อมูลเพื่อแสดงความเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยถ้อย ไพโรน สิมมา (2557) ซึ่งศึกษาหน้าที่ในระดับปริจเฉทของคำ **ซึ่ง** ต่อจากผลงานของ นัทรชนัน เยาวพัฒน์ (2551) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าเมื่อใช้อยู่ระหว่างหน่วยถ้อย **ซึ่ง** ทำหน้าที่เป็น “ตัวบ่งชี้เรื่อง” หน้าที่เป็น “ตัวบ่งชี้เรื่อง” นี้หมายถึงหน้าที่ซึ่งในบทความวิจัยชิ้นนี้เรียกว่าหน้าที่เป็น “ตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค” นั่นเอง ในบทความวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อปรากฏอยู่ระหว่างหน่วยถ้อย เช่น ในตัวอย่าง (36) และ (37) ต่อไปนี้ **ซึ่ง** ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค หากแต่ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ

(36)	ภายในพบสิ่งประดิษฐ์ทางดาราศาสตร์หลายอย่าง ตั้งแต่กระดานทำนายโหราศาสตร์หลิวเหริน (...) และกระดานทำนาย Grand Monad and Nine Lodge Divination ซึ่ง ศาสตราจารย์โดนัลด์ ฮาร์เพอร์ (...) ผู้เชี่ยวชาญอารยธรรมจีนตอนต้น จากมหาวิทยาลัยชิคาโก ได้อธิบายว่าสิ่งประดิษฐ์นี้เป็นมากกว่าเครื่องมือโหราศาสตร์ เนื่องจากมันถือได้ว่าเป็นแบบจำลองเชิงกลไกของจักรวาลนั่นเอง [14]
------	--

(37)	อย่างไรก็ตามในขณะนี้ในวงโคจรรอบดาวศุกร์ ก็ยังมียานสำรวจที่ยังคงปฏิบัติการเก็บข้อมูลจากวงโคจรอย่างต่อเนื่องอยู่หนึ่งลำ ได้แก่ ยานอากัตสูกิ (Akatsuki) ซึ่งแปลว่ารุ่งอรุณ (...) ซึ่งยานลำนี้ก็ยังคงปฏิบัติการได้ตั้งแต่เดือนธันวาคม ค.ศ.2015 มาจนถึงปัจจุบัน และจะยังคงปฏิบัติการจนถึงปลายปี ค.ศ.2020 นี้ [1]
------	---

ในตัวอย่าง (36) และ (37) นี้ ซึ่ง ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค เนื่องจากไม่ได้บ่งชี้การเปลี่ยนแก่นความระดับประโยค¹⁴ ดังที่ ไพรริน สิมมา (2557) ได้อธิบายไว้ ซึ่ง แสดงความหมายอ้างอิงกลับไปยังสิ่งที่กล่าวมาก่อน อย่างไรก็ตามสิ่งที่กล่าวมาก่อนไม่ได้เป็นแก่นความของสิ่งที่กล่าวตามมาดังที่เข้าใจ หากแต่ ซึ่ง แสดงความหมายอ้างอิงย้อนกลับไปยังสิ่งที่กล่าวมาก่อนเพื่อแสดงความเกี่ยวเนื่องกับสิ่งที่กล่าวตามมาซึ่งเป็นเนื้อความที่ “พูดถึง” หรือ “ขยายความ” สิ่งทีกล่าวมาก่อน¹⁵ หน้าที่ดังกล่าวนี้น่าจะวิวัฒนาการมาจากการใช้ ซึ่ง เป็นคำเชื่อมคุณานุประโยคซึ่งใช้แทนหรืออ้างถึงสารสนเทศทั้งหมดของมุขยประโยค ดังจะสังเกตได้ ส่วนประกอบแรกของประโยคที่ตามหลัง ซึ่ง อาจเป็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งได้อ้างถึงแล้วในประโยคก่อนหน้า (ตัวอย่าง (36)) หรืออาจเป็นสิ่งที่ไม่ได้มีการกล่าวถึงมาก่อนก็ได้ (ตัวอย่าง (37))

3.3 ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การเบี่ยงประเด็น

¹⁴ ในตัวอย่างต่อไปนี้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้ ซึ่ง แทน สำหรับ จะเห็นว่า สำหรับ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค มีความหมายบ่งชี้ว่ามีการเปลี่ยนแก่นความระดับประโยค แต่ ซึ่ง ไม่ได้แสดงความหมายดังกล่าว

ภาวะหัวใจหยุดเต้น หรือ cardiac arrest ถือเป็นหนึ่งในภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์และคุกคามต่อชีวิต ต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน (...)
สำหรับ/ซึ่ง แนวทางการช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นที่เรียกว่า “CPR” (...) มีตั้งแต่ระดับ BLS (...) หรือการช่วยเหลือเบื้องต้น (...) และการช่วยเหลือในระดับที่มีการใช้อุปกรณ์หรือบุคลากรที่มีความชำนาญ ที่เรียกว่า ALS (...) [16]

¹⁵ ในตัวอย่าง (36) ชัดเจนว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนไม่ได้เป็นแก่นความระดับประโยคของสิ่งที่กล่าวตามมา เนื่องจากแก่นความระดับประโยคจะต้องปรากฏเป็นส่วนประกอบหนึ่งของประโยค ในตัวอย่าง (37) อาจเข้าใจได้ว่า “ยานลำนี้” ซึ่ง มีการกล่าวถึงมาก่อนในประโยคก่อนหน้าเป็นแก่นความของประโยค แต่นั่นก็ไม่ได้แปลว่า ซึ่ง ทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้แก่นความระดับประโยค เนื่องด้วยแก่นความระดับประโยคอาจปรากฏโดยไม่มีตัวบ่งชี้กำกับก็ได้

ในแหล่งข้อมูล พบการใช้ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่บ่งชี้การเรียงประเด็นเพียง 1 ครั้ง (ตัวอย่าง (38)) นั้นอาจเป็นเพราะในตัวบทเชิงอธิบายให้ข้อมูลมักไม่มีการเรียงประเด็น ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การเรียงประเด็นที่พบได้แก่ ดัชนีปริจเฉท por cierto ซึ่งเป็นดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การเรียงประเด็นซึ่งพบใช้บ่อยที่สุดในภาษาสเปน

(38)	En un estudio publicado en 2001 (...), se afirma que una dieta rica en leche no aumenta el riesgo de enfermedades o ataques cardíacos. Es más, puede incluso que tenga un efecto protector, independientemente del tipo de leche consumida. En definitiva, este resultado de lo que se llama un “estudio de cohorte” (...) dice que la mala fama que tiene la leche – sobre todo la entera– como causa del aumento del colesterol es sólo eso, mala fama. Por cierto , en ese mismo estudio, (...) se ha encontrado que existe una correlación entre el orgasmo y la mortalidad: el riesgo de morir por un ataque cardíaco es –y tomen buena nota– un 50% menor entre aquellos hombres con una “alta frecuencia de orgasmos”, por decirlo de forma fina. [3]
------	---

ในตัวอย่าง (38) นี้ หน่วยถ้อยที่ปรากฏมาก่อนหน้าเป็นเนื้อความว่าด้วยแก่นความ “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคนมกับอัตราการเกิดโรคหรืออาการหัวใจวาย” อันเป็นแก่นความหลักของย่อหน้านี้ หน่วยถ้อยที่ปรากฏตามหลัง por cierto ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีจุดสุดยอดกับอัตราการเสียชีวิต ดังนั้น จึงถือเป็นเนื้อความที่ไม่ได้มีความเกี่ยวเนื่องกับแก่นความหลักโดยตรง จะเกี่ยวข้องก็แต่เพียงในบางแง่มุม นั่นคือ ในแง่มุมที่ว่าเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใดสิ่งหนึ่งกับอัตราการเสียชีวิตเหมือนกัน

4. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา สรุปได้ว่าแหล่งข้อมูลภาษาสเปนมีการใช้ดัชนีปริจเฉทที่หลากหลายกว่า ความหลากหลายดังกล่าวเห็นได้ชัดในกลุ่มของดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับภาษาสเปนที่พบมีทั้งที่ใช้เดี่ยว ๆ ใช้เป็นคู่ และใช้เป็นชุดเพื่อบอกลำดับต่าง ๆ และมีทั้งที่แสดงความหมายทางเวลา สถานที่ และความหมายอื่น ๆ ในแหล่งข้อมูลภาษาไทยพบเฉพาะดัชนีปริจเฉทบ่งชี้

การจัดลำดับที่ใช้เดี่ยว ๆ เพื่อแสดงลำดับต่อเนื่องเท่านั้น และแทบจะทั้งหมดแสดงความหมายทางเวลา เป็นความหมายพื้นฐาน

ถึงแม้จะใช้ดัชนีปริจเฉทที่หลากหลายน้อยกว่า แต่แหล่งข้อมูลภาษาไทยมีความถี่ในการใช้ดัชนี ปริจเฉทสูงกว่า ทั้งนี้ ดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้างความภาษาไทยที่มีความถี่ในการใช้สูงอย่างมี นัยสำคัญ ได้แก่ ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับต่อเนื่อง ส่วน และดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ ซึ่ง

ดัชนีปริจเฉทที่พบใช้น้อยที่สุด ได้แก่ ดัชนีปริจเฉทบ่งชี้การเบี่ยงประเด็นซึ่งพบใช้เพียง 1 ครั้งใน แหล่งข้อมูลภาษาสเปนและไม่พบใช้เลยในแหล่งข้อมูลภาษาไทย นั่นอาจเป็นเพราะไม่นิยมให้มีการเบี่ยง ประเด็นในตัวบทที่มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ได้ ข้อสรุปที่แน่นอน เกี่ยวกับเรื่องสาเหตุจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้แหล่งข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

บทความวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาหน้าที่และความหมายเฉพาะของดัชนีปริจเฉทด้วย การศึกษาดังกล่าวทำให้เข้าใจคุณลักษณะของดัชนีปริจเฉทแต่ละดัชนีมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังทำให้พบว่าดัชนี ปริจเฉทภาษาสเปนและภาษาไทยบางดัชนีที่พบในแหล่งข้อมูลนั้นเทียบเคียงกันได้ ในกลุ่มของดัชนี ปริจเฉทบ่งชี้การจัดลำดับ พบกรณีการเทียบเคียงดังนี้ (1) ดัชนีปริจเฉท *por su parte* (และ *a su vez* ในบางบริบทการใช้) และดัชนีปริจเฉท *ส่วน* มีความหมายและหน้าที่คล้ายคลึงกัน แต่ *por su parte* (และ *a su vez*) มีความหมายอ้างถึงประธานของประโยคเสมอ ในขณะที่ *ส่วน* จะใช้อ้างถึง ส่วนประกอบใดของประโยคก็ได้ (2) ดัชนีปริจเฉท *luego* มีหน้าที่หลากหลายและอาจเทียบเคียงได้กับ ดัชนีปริจเฉท *หลังจากนั้น* *ต่อมา* *จากนั้น* หรือ *แล้ว* (3) ดัชนีปริจเฉท *al mismo tiempo* เทียบเคียงได้ กับดัชนีปริจเฉท *ในขณะเดียวกัน* ส่วนดัชนีปริจเฉท *ในขณะที่* น่าจะเทียบเคียงได้กับดัชนีปริจเฉท *mientras* และ *mientras tanto* ซึ่งไม่พบใช้ในแหล่งข้อมูล

สำหรับดัชนีปริจเฉทบ่งชี้เนื้อความ พบว่าดัชนีปริจเฉทในกลุ่มนี้ต่างทำหน้าที่บ่งชี้การกล่าว เนื้อความใหม่ซึ่งสืบเนื่องมาจากสิ่งที่กล่าวมาก่อนหรือต้องอาศัยสิ่งที่กล่าวมาก่อนในการทำความเข้าใจ แต่ดัชนีปริจเฉทแต่ละดัชนีแสดงความหมายเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน ในกรณีของภาษาสเปน ดัชนี ปริจเฉท *pues bien* มีความหมายแสดงการยอมรับสิ่งที่กล่าวมาก่อน ดัชนีปริจเฉท *así las cosas* แสดงความหมายบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นเงื่อนไขหรือสมมุติฐานที่มีการยอมรับแล้ว ส่วน *en este/ese sentido* แสดงว่าสิ่งที่กล่าวมาก่อนเป็นกรอบการตีความของเนื้อความใหม่ ในกรณีของ

ภาษาไทย ดัชนีปริจเฉท *ทั้งนี้* มีความหมายเท่ากับ “ตามที่กล่าวนี้” และบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวตามมามีความสืบเนื่องกับสิ่งที่กล่าวมาก่อน ส่วนดัชนีปริจเฉท *ซึ่ง* มีความหมายบ่งชี้ว่าสิ่งที่กล่าวตามมาเป็นเนื้อความซึ่งพูดถึงหรือขยายความสิ่งที่กล่าวมาก่อน

ในความคิดเห็นของผู้วิจัย ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนดัชนีปริจเฉท และการเรียนการสอนการสร้างและการตีความตัวบทได้ อย่างไรก็ดี การศึกษาดังกล่าวนี้อาจติดอยู่เฉพาะการศึกษาดัชนีปริจเฉทที่พบในแหล่งข้อมูลเท่านั้น ทำให้ยังมีดัชนีปริจเฉทจัดการโครงสร้าง ความอื่น ๆ อีกที่ยังไม่ได้ศึกษา อีกทั้ง ดัชนีปริจเฉทบางดัชนียังมีตัวอย่างการใช้ไม่มากนัก ดังนั้น เพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น จึงยังจะต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไป โดยอาจใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายหรือแหล่งข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี กฤตโตปการกิต. (2561). การศึกษาเปรียบเทียบดัชนีปริจเฉทภาษาจีนกับภาษาไทย. *วารสารจีนศึกษา*, 11(2), 66-101.
- เทพี จรัสจรุงเกียรติ. (2543). *หน่วยเชื่อมโยงปริจเฉทภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน* [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัทธชนัน เยาวพัฒน์. (2551). *พัฒนาการของพหุนัยที่ของคำว่า “ซึ่ง” ในภาษาไทย* [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพโรจน์ สิมมา. (2557). *หน้าที่ของคำว่า “ซึ่ง” ในระดับปริจเฉท*. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 33(1), 1-22.
- วิยะดา ตานี. (2544). *การเชื่อมโยงความในจารึกสุโขทัย* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2554). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2544*.
<https://dictionary.orst.go.th/>
- อุปทิศศิลปสาร, พระยา. (2522). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- Chanawangsa, W. (1986). *Cohesion in Thai* [Unpublished doctoral dissertation]. Georgetown University.
- Domínguez García, M. N. (2010). Los marcadores del discurso y los tipos textuales. In O. Loureda Lamas & E. Acín Villa (Eds.), *Los estudios sobre marcadores del discurso en español, hoy* (pp. 359–413). Arco Libros.
- Domínguez García, M. N. (2011). Comentadores del discurso. In R. González Ruiz & C. Llamas Saiz (Eds.), *Gramática y discurso. Nuevas aportaciones sobre partículas discursivas del español* (pp. 39–56). EUNSA.
- Domínguez García, M. N. (2016). *Organizadores del discurso*. Arco Libros.

- Flores Requejo, M. J. (2008). *Los marcadores del discurso en el español peninsular y sus equivalencias en italiano, 1*. Aracne Editrice.
- Fuentes Rodríguez, C. (2009). *Diccionario de conectores y operadores del español*. Arco Libros.
- Garcés Gómez, M. P. (2008). *La organización del discurso: marcadores de ordenación y de reformulación*. Iberoamericana/Vervuert.
- Gutiérrez Ordóñez. (2000). *Temas, remas, focos, tópicos y comentarios* (2nd ed.). Arco Libros.
- Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. Longman.
- Martín Zorraquino, M. A., & Portolés, J. (1999). Los marcadores del discurso. In I. Bosque & V. Demonte (Eds.), *Gramática descriptiva de la lengua española* (pp. 4051–4213). Espasa Calpe.
- Massouo Bale, J. (2010). *Los marcadores de discurso de digresión en español actual* [Unpublished doctoral dissertation]. Complutense University of Madrid.
- Permpikul, Chotiros. (1999). *A comparative analysis of Thai and English contrastive discourse markers: with a discussion of the pedagogical implications* [Unpublished doctoral dissertation]. Boston University.
- Portolés, J. (2010). Los marcadores del discurso y la estructura informativa. In Ó. Loureda Lamas & E. Acín Villa (Eds.), *Los estudios sobre marcadores del discurso en español, hoy* (pp. 281–325). Arco Libros.
- Santos Río, L. (2003). *Diccionario de partículas*. Luso-Española de Ediciones.
- Schiffrin, D. (1987). *Discourse markers*. University Press.
- Silva Fernandes, I. C. (2005). *Los marcadores discursivos en la argumentación escrita: estudio comparado en el español de España y en el portugués de Brasil* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Salamanca.
- Simma, P. (2013). *Los conectores en español y en tailandés: estudio contrastivo en el texto argumentativo* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Salamanca.